

Människovärde

Arbetsblad

Arbeta med alla uppgifter, eller välj ut några av dem. Programmet passar bra att se tillsammans med andra delar i serien: Krigets offer, Hbtq-rättigheter, När mänskliga rättigheter kränks, Kvotering, Bistånd.

Ord och begrepp

Deklarationen om de mänskliga rättigheterna, människovärde, lönsamhet, kostnad, värde, kommersiella aktörer, marknad, investeringar, betalningsförmåga, vinstintressen, läkemedelsindustrin, forskning

Frågor utifrån programmet

- 1 I filmen sägs att det görs läkemedel till de som kan betala eftersom läkemedelsbolagen spelar på en privat marknad. Varför menar läkemedelsindustrin att de inte kan göra läkemedel som når alla?
- 2 Varför finns det idag sjukdomar som är obehandlade och som det inte forskas på?
- 3 Vad innebär betalningsförmåga? Hur relaterar det till människans värde?
- 4 Vad kostar det i snitt att ta fram ett nytt läkemedel?
- 5 Vilket exempel tar Bengt Mattsson upp där sjukdomar i rika och fattiga länder ställs emot varandra?

Arbeta vidare

- 6 Vad står det i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna om människans värde?
- 7 I programmet tas läkemedelsindustrin upp som ett exempel på när marknadskrafter och allas lika värde blir två begrepp som kan stå emot varandra. Kan du hitta fler exempel där vinstintressen är svåra att förena med människors behov? Det kan handla om utbildning, infrastruktur, kommunikationer, välfärd och försäkringar till exempel.
- 8 Ta reda på mer om några av de läkemedel som förblir obehandlade som nämns i programmet.
- 9 Hitta några exempel på vad de fem världsreligionerna har för tankar om människovärde. Finns det likheter? Skillnader?
- 10 Sofia Rasmussen resonerar kring hur man kan väga vad en människa kostar kontra vad hon bidrar med. Men självklart kostar och bidrar en människa olika mycket under sitt liv. Hur ser en människas livscykel ut? När betalar man och när kostar man?
- 11 Inom etiken finns det olika teorier som vill förklara vad som är rätt och gott – och för vem. Två kända etiska teorier är utilitarismen och Kants kategoriska imperativ. Ta reda på mer om dem och fundera på hur man skulle behöva resonera kring läkemedelsforskning ifall man följde antingen den ena eller andra av dessa teorier. Du kan även utveckla resonemanget genom att ta upp de fyra etiska grunduppfattningarna; konsekvensetik, sinnelagsetik, dygdetik och pliktetik.

Diskussionsfrågor

- 12 Vad bestämmer en människas värde?
- 13 Kan man räkna på hur mycket en människa är värd?
- 14 FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna slår fast att alla människor är lika mycket värda. Men hur sant är det påståendet egentligen?
- 15 Hur mycket är vi beredda att satsa av samhällets resurser för en enskild människa?
- 16 Titta på målningen Blir du lönsam, lille vän? av Peter Tillberg. Prata fritt om den tillsammans. Vilka associationer får ni? Vad kommer ni att tänka på?
- 17 Vad avgör en människas värde?
I programmet tas det upp nytta kontra kostnad. Men kan det även finnas andra faktorer som avgör?
- 18 Vilka olika sätt finns det för att säkerställa allas lika värde? Till exempel politiskt? Ekonomiskt? Socialt? Genom privata företag? Vålgörenhet?

På nätet

- Regeringen.se - FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna

Andra program från UR om människovärde och läkemedel

- Dream Business
- Positiv